

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку
керівників та фахівців соціальної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року**

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)*

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

mobility and successful integration into modern society, which also contributes to the formation of individuals capable of innovative thinking and active participation in solving global problems. Thus, the modern world is characterized by rapid changes in technology, economy, and society. Soft skills, such as critical thinking, communication, and emotional intelligence, allow individuals to adapt more easily to new conditions. Meta skills, such as learning ability, self-reflection, and creativity, help in continuous self-development. Ways to develop soft skills and meta skills include: implementing project-based learning – involving students in real projects that require an interdisciplinary approach; developing emotional intelligence – organizing trainings on communication, emotion management, and conflict resolution; creating conditions for self-reflection – motivating students to keep success diaries, reflect on mistakes and achievements; interactive teaching methods – using games, debates, simulations to develop critical thinking and collaboration skills.

References:

1. Amran, M., Kutty, F., Surat, S. (2019). Creative problem-solving (CPS) skills among university students. *Creativ. Educ.* № 10, pp. 3049–3058.
2. Boonyaprapun, B. (2020). Development of manual for Self-awareness of undergraduate students. *FAA J.* № 13 (1), pp. 75–85.
3. Senova, M. (2020). Meta skills are the key to human potential. *BESS.* № 2 (1), pp. 133–137.

ЛИТОВЧЕНКО Ольга Василівна

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ

Актуальність дослідження зумовлена тим, що мовлення є основою соціалізації і навчання, і логопеди відіграють ключову роль у його відновленні, особливо у дітей із труднощами навчання та дорослих, які втратили мовленнєві функції. В останні роки відзначається зростання кількості осіб з порушеннями мовлення, що вимагає від логопедів не лише ґрунтовних теоретичних знань, але й високої мовленнєвої культури, що передбачає досконале володіння всіма засобами мови та мовлення.

Вдосконалення мовленнєвої компетентності майбутніх логопедів є важливим аспектом їх професійної підготовки, оскільки це дозволяє їм ефективно працювати з дітьми, які мають порушення мовлення.

Компетентність визначається як інтегративна характеристика, що об'єднує знання, навички, досвід та особистісні якості, необхідні для ефективного виконання професійних завдань. Компетентнісний підхід у

навчанні зосереджується на практичній спрямованості освіти, розвитку здатності до прийняття рішень, адаптації до змін і відповідальної діяльності.

За Б. Грудиніним, компетентнісний підхід модернізує вищу освіту, зміщуючи акцент із формального засвоєння знань на практичну готовність до професійної діяльності. Це особливо важливо для логопедів, які мають ефективно співпрацювати з командами та надавати психолого-педагогічний супровід дітям із особливими освітніми потребами [2].

О. Мартинчук зазначає, що компетентнісний підхід реалізується через інтеграцію теорії та практики, розвиток мотивації та особистісних якостей майбутніх фахівців. Він орієнтований на досягнення практичних результатів навчання, комплексне оцінювання й постійний зворотний зв'язок [3].

Сучасні технології розширюють можливості корекції мовлення, тому майбутні логопеди повинні опановувати цифрові інструменти, методики онлайн-терапії та інноваційні підходи до роботи з дітьми зі складними мовленнєвими порушеннями. Освітні програми мають відповідати сучасним викликам, інтегруючи інноваційні, міждисциплінарні й міжнародні методики.

Підготовка логопедів базується на поєднанні традиційних педагогічних методів і новітніх технологій, що забезпечує якісну професійну підготовку та адаптацію до потреб сучасного суспільства, до них можна віднести: інтерактивні методи навчання, використання цифрових технологій, методи аудіовізуального аналізу, психолінгвістичні методики, практику з реальними кейсами, міждисциплінарні підходи і рефлексивні методи [1], [4].

Інтерактивні методи навчання, такі як тренінги та рольові ігри дають можливість майбутнім логопедам моделювати ситуації з дітьми, вдосконалюючи комунікативні навички; дискусії та дебати, які розвивають критичне мислення і здатність швидко реагувати на різні мовленнєві ситуації.

Використання цифрових технологій зумовлено використанням мультимедійних спеціалізованих програм, додатків, онлайн-платформ для комунікації, аналізу, корекції та тренування мовлення. Використання симуляторів віртуальної реальності (VR) дозволяє створювати імітаційні вправи у різних умовах, у яких діти з порушеннями мовлення та логопеди можуть взаємодіяти. Наприклад, імітація уроку в класі, розмови в магазині або публічного виступу. Набуває популярності залучення VR для тренування соціальних і комунікативних навичок для дітей з РАС чи іншими порушеннями, що впливають на мовлення і комунікацію. VR дає можливість створення індивідуальних сценаріїв для відпрацювання специфічних ситуацій.

До методів аудіовізуального аналізу належить цілеспрямована робота з аудіо- та відеозаписами, яка використовується для різних цілей, зокрема, вдосконалення професійних навичок і практичної підготовки спеціалістів у галузі логопедії. Ці методи дозволяють аналізувати як власне мовлення, так і мовлення інших осіб, зокрема дітей із мовленнєвими порушеннями.

Наприклад, аудіо- та відеозаписи мовлення дітей із різними порушеннями (фонетичними, фонологічними, просодичними) виконують такі завдання, як визначення специфічних помилок у звукоутворенні, порушень інтонації, темпу або ритму мовлення; практичне використання реальних прикладів допомагає здобувачам вищої освіти розпізнавати типові прояви мовленнєвих розладів; аналіз записів дозволяє створити індивідуальний підхід до кожної дитини, враховуючи особливості її мовлення. Цей метод забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками.

Популярності набувають сучасні психолінгвістичні методики, серед яких значне місце займає нейролінгвістичне програмування (НЛП). Ця методика спрямована на розвиток усвідомленого підходу до використання мовленнєвих засобів, формування ефективних мовленнєвих стратегій і стимулювання когнітивних процесів. Її застосування включає комплекс когнітивно-орієнтованих вправ, що акцентують увагу на розвитку мислення, структуруванні мовлення та формуванні чітких комунікативних навичок.

Практична складова психолінгвістичних досліджень базується на роботі з реальними кейсами, що передбачає безпосередню взаємодію з дітьми, які мають мовленнєві порушення. Такі заняття проводяться під керівництвом досвідчених логопедів і включають детальний аналіз клінічних випадків. Це дозволяє майбутнім фахівцям здобути не лише теоретичні знання, а й цінний практичний досвід, необхідний для роботи з дітьми, які потребують корекції мовлення.

Міждисциплінарний підхід у логопедії є важливим інструментом для ефективної корекції мовленнєвих порушень. Він ґрунтується на тісній співпраці логопедів з фахівцями інших галузей, такими як психологи, дефектологи та педагоги. Така взаємодія дозволяє розробляти комплексні програми корекції, які враховують не лише мовленнєві особливості дитини, але й її психоемоційний стан, соціальні навички та когнітивні потреби. Крім того, вивчення основ неврології є невід'ємною складовою підготовки логопедів. Це дає змогу глибше розуміти фізіологічні механізми, що лежать в основі мовлення, і підбирати методики, які максимально відповідають індивідуальним потребам дитини.

Рефлексивні методи є ключовими для професійного розвитку майбутніх логопедів. Самоаналіз дозволяє усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони, аналізувати власні дії під час роботи з дітьми та формувати ефективні стратегії вдосконалення. Зворотний зв'язок від викладачів та колег надає об'єктивну оцінку професійних досягнень, допомагає виявляти та усувати недоліки. Ведення щоденника рефлексій є ефективним способом фіксації думок, аналізу ситуацій, що виникали під час практики, і планування подальших кроків у професійному розвитку. Такий підхід сприяє формуванню усвідомленого ставлення до професії та глибшому розумінню її специфіки.

Висновки. Вдосконалення мовленнєвої компетентності майбутніх логопедів є важливою частиною їх підготовки. Компетентнісний підхід поєднує теорію та практику, розвиваючи навички прийняття рішень. Сучасні технології, такі як онлайн-терапія, цифрові інструменти та VR-симулятори, розширюють можливості корекції мовлення, а методи аудіовізуального аналізу та психолінгвістичні техніки, як НЛП, удосконалюють мовленнєві стратегії. Міждисциплінарний підхід, інноваційні та рефлексивні методи забезпечують професійний розвиток логопедів та допомагають формувати ключові компетенції для ефективної практики.

Список використаних джерел:

1. Горопаха Н. Інтерактивні методи формування фахових компетентностей майбутніх дефектологів-логопедів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2019, № 3 (87). С. 49-62.
2. Грудинін Б. Компетентнісний підхід – сутності висхідних понять та положень. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2015. Вип. 7. Ч. 2. С. 140–146.
3. Мартинчук О. В. Компетентнісний підхід як концептуальна основа оновлення змісту підготовки майбутніх логопедів до роботи в умовах інклюзивного навчання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2014. Вип. 26. С. 139–144.
4. Черніченко Л. А. Підготовка майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти : дис. ... д-ра філософії : 011. Умань, 2020. 330 с.

**МАРДАРОВА Ірина Костянтинівна,
ГУДАНІЧ Наталія Миколаївна**

INNOVATIVE TECHNOLOGIES AS A TOOL FOR TRAINING FUTURE TEACHERS

Innovative technologies play a key role in the training of future teachers, in particular in the field of preschool education, contributing to the formation of most of the professional competences of teachers, improving the quality of education and adapting to the modern educational environment. This is due to the need to meet modern challenges, change approaches to the organisational educational process, and train teachers who are able to work with digital tools and applications. Today, future teachers need an innovative style of scientific and pedagogical thinking, alternative, purposeful actions, professional and personal self-improvement, the formation of an active life position, and, as a result, lifelong learning. Therefore, the current state of

ЧЕРНЯВСЬКА Ірина Михайлівна Актуальні проблеми формування дослідницьких умінь здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня	155
ШПАЛЯРЕНКО Юлія Анатоліївна Гейміфікація у навчанні як засіб підготовки майбутніх педагогів до викладання у початковій школі	157
ШУГАЙ Алла Юріївна, ХАРЧЕНКО Оксана Олександрівна, ЩЕНЯВСЬКА Алла Володимирівна Integration of technology in education: transforming learning for the digital era	160
БАБЧУК Олена Григорівна Features of innovative technologies in personal development	164
БЕРЕЗОВСЬКА Людмила Іванівна Game technologies as a means of forming the readiness of future educators for professional activity	167
БУЛГАКОВА Олена Юріївна Social interaction in a higher education institution as a fact of students' subjective reality	170
КОВИЛІНА Вероніка Геннадіївна Інноваційні технології як інструмент особистісного розвитку здобувачів вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта»	176
КРИМОВА Наталія Олексіївна Modeling the educational process in a reflective environment: modern approaches and methods	179
КУДРЯВЦЕВА Олена Альбертівна Сучасні методи розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти	182
ЛИСТОПАД Олексій Анатолійович, ЛИСТОПАД Наталя Леонідівна Development of soft skills and meta skills in the process of professional training	185
ЛІТОВЧЕНКО Ольга Василівна Інноваційні методи вдосконалення мовленнєвої компетентності майбутніх логопедів	188
МАРДАРОВА Ірина Костянтинівна, ГУДАНІЧ Наталя Миколаївна Innovative technologies as a tool for training future teachers	191
ПОСТОЯН Тетяна Григорівна Проектна технологія навчання як умова ефективної професійної підготовки майбутніх педагогів	194